

La recerca i la gestió als espais costaners i marins del delta de l'Ebre

CARLES IBÁNEZ

Al delta de l'Ebre s'ha fet i es fa molta recerca, però els coneixements generats no es tenen en compte a l'hora de gestionar aquest sistema costaner. En conjunt, des del anys 70, s'han realitzat més de 100 tesis doctorals i multitud de projectes de recerca, i s'han publicat milers d'articles científics, dels qual una porció significativa s'emmarquen dins l'àmbit de les ciències naturals. Una gran part d'aquesta recerca no està orientada directament a la gestió però els seus resultats són d'utilitat, tot i que caldria dissenyar recerca dirigida a resoldre problemes i millorar la gestió dels espais.

Un buit important és que no hi han programes permanents de seguiment dels paràmetres ambientals i socioeconòmics. Un exemple molt significatiu és que no hi ha cap xarxa de control de la qualitat de l'aigua i dels fluxos; el darrer punt de control està a Tortosa. El Parc Natural fa els censos d'ocells i altres grups de flora i fauna, i l'IRTA fa el seguiment de les algues tòxiques a les badies, però no hi ha un sistema global de control. L'activitat de recerca actualment es produeix tant al mateix delta (IRTA, Parc Natural) com des de fora, especialment a les universitats i centres de recerca de Barcelona (UB, UPC, etc.).

L'activitat de gestió es fa principalment des del Parc Natural, però també per propietaris privats, associacions professionals, etc. En general es té més en compte l'opinió i les pressions dels sectors socioeconòmics que la informació dels investigadors i experts. La gestió del medi està molt centrada en l'espai protegit, sense intervenir a fora, amb una forta influència de les activitats cinegètiques, pesqueres i agrícoles. L'exemple de l'ampliació de la xarxa Natura 2000, on s'han deixat fora la gran majoria d'arrossars és molt significatiu d'aquesta manera de gestionar. La gestió és més reactiva i reiterativa que proactiva. Per primer cop després de més de vint anys el Parc Natural disposa de pla de gestió.

Les perspectives de futur són esperançadores per a la recerca i la gestió a curt termini, tot i que sense garanties d'una millor coordinació. Hi ha damunt la taula diversos projectes de restauració i gestió del medi derivats del Pla Hidrològic Nacional (xarxa d'indicadors ambientals, restauració de llacunes i aiguamolls, millora de la qualitat de l'aigua, etc.), sense garanties que això comporti una millor gestió si no es canvia la situació actual i s'avança cap a una gestió integrada. A mitjà i llarg termini els problemes de conservació i sostenibilitat s'agreujaran (regressió, subsidència, pujada del nivell del mar, salinització, espècies invasores, etc.), i caldrà prioritzar la recerca orientada a la gestió, i que els resultats s'apliquin per tal de mitigar els impactes creixents que el delta de l'Ebre anirà patint les properes dècades.